

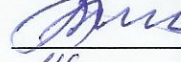
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра бізнес-аналітики та цифрової економіки

УЗГОДЖЕНО
Декаан факультету

Сергій СМЕРІЧЕВСЬКИЙ
«14» листопада 2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчальної роботи

Анатолій ПОЛУХІН
«14» 07 2022 р.

Система менеджменту якості

ПРОГРАМА
переддипломної практики

Освітньо-професійна програма: «Міжнародна економіка»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 051 «Економіка»

Форма навчання	Курс	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Самостійна робота (годин)	Форма сем. контролю
Денна	2	3	180 / 6.0	180	Диф.залик-3 с
Заочна	2	3	180 / 6.0	180	Диф.залик-3 с

Індекс: РМ-6-051-4/21-2.2.1.2

Індекс: РМ-6-051-4з/21-2.2.1.2

СМЯ НАУ ПП 11.01.08–01–2022

Київ

	<p>Система менеджменту якості. Програма переддипломної практики</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.08-01-2022
		Стор. 3 із 12	

ЗМІСТ

	сторінка
1. Відомості про спеціальність та про ОПП	4
2. Відомості про бази практик.....	4
3. Цілі практики.....	4
4. Мета практики.....	5
5. Загальні та фахові компетентності.....	5
6. Організація проведення практики.....	6
7. Тематичний план проходження практики.....	7
8. Підсумки проходження практики.....	8
9. Інформаційні джерела.....	9
10. Форма оцінювання проходження практики згідно Положення про РСО.	10

	Система менеджменту якості. Програма переддипломної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.08–01–2022
		Стор. 4 із 12	

1. ВІДОМОСТІ ПРО СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ТА ПРО ОПП

Спеціальність 051 «Економіка» орієнтована на підготовку кваліфікованих фахівців в галузі економіки та управління на рівні організацій, установ (мікроекономічному рівні), так і державних органів влади (макроекономічному рівні), які повинні об'єктивно оцінювати економічні процеси, що відбуваються в суспільстві, розуміти суть і тенденції розвитку економіки, управління, ефективного ведення господарської діяльності на підприємстві, забезпечення його конкурентоспроможності та розвитку, прогнозувати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних та прикладних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати, розробляти інформаційну підтримку управлінських процесів організації з використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, розробляти та реалізовувати стратегію і тактику розвитку економіки та господарських одиниць.

ОПП «Міжнародна економіка» орієнтується на сучасні наукові дослідження в галузі економічних дисциплін та міжнародної економіки; враховує специфіку роботи організацій, установ та підприємств у сучасних умовах господарювання; спрямована на актуальні спеціалізації, в рамках яких студент визначає професійну та наукову кар'єру; базується на загальновідомих наукових результатах із врахуванням сучасних тенденцій глобального економічного розвитку. Ціллю ОПП «Міжнародна економіка» є підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі соціальних та поведінкових наук, що володіють знаннями з теорії та практики розвитку світового господарства, міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталів, робочої сили та інтелектуальної власності, міжнародних фінансів; здатних адаптуватися до нових професій, видів та форм зайнятості в економіці в умовах швидких темпів розвитку світової спільноти та глобалізації світу.

2. ВІДОМОСТІ ПРО БАЗИ ПРАКТИК

Базовими об'єктами переддипломної практики для здобувачів вищої освіти (далі - ЗВО) ОПП «Міжнародна економіка» є підприємства суміжних галузей національної економіки будь-якої форми власності та інші підприємства, з якими університет укладає угоди. Зокрема, базами і об'єктами практики в залежності від теми дипломної роботи можуть бути:

- організації, які надають авіатранспортні послуги;
- наукові організації;
- організації-розробники авіаційної техніки;
- підприємства-виробники авіаційної техніки;
- організації, що мають універсальні та спеціальні інформаційно-довідкові фонди.

3. ЦІЛІ ПРАКТИКИ

Ціллю переддипломної практики є набуття ЗВО досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення, поглиблення теоретичних знань в сфері економічних відносин, підбір фактичного матеріалу для написання дипломної роботи, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел.

ЗВО під час проходження переддипломної практики мають вирішити наступні завдання:

- вивчення теоретичних класичних джерел за обраною науковою проблемою, пов'язаною з ОПП «Міжнародна економіка», та відповідно до наукової проблеми дослідження щодо майбутньої дипломної роботи;

	<p>Система менеджменту якості. Програма переддипломної практики</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.08–01–2022
		Стор. 5 із 12	

- визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі;
- визначення структури та основних завдань магістерського дослідження;
- оволодіння методикою обробки та аналізу статистичних даних;
- апробація основних теоретичних та практичних рекомендацій дипломної роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей, рекомендацій до органів влади й управління тощо).

4. МЕТА ПРАКТИКИ

Метою переддипломної практики є набуття ЗВО практичного досвіду роботи за спеціальністю, набуття досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення, поглиблення теоретичних знань в сфері економічних відносин, підбір фактичного матеріалу для написання дипломної роботи, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел, формування навичок і вмінь щодо виконання аналітичних та дослідницьких розробок на базі теоретичних і практичних знань, отриманих ЗВО за весь термін навчання.

5. ЗАГАЛЬНІ ТА ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У результаті проходження переддипломної практики ЗВО повинен набути наступні програмні компетентності:

1. Інтегральну компетентність – Здатність визначати та розв’язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

2. Загальні компетентності (далі - ЗК):

- ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК5. Здатність працювати в команді.
- ЗК6. Здатність розробляти та управляти проектами.
- ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

3. Фахові компетентності (далі - ФК):

- ФК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб’єктів та пов’язаних з цим управлінських рішень.
- ФК2. Здатність до професійної комунікації в сфері економіки іноземною мовою.
- ФК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв’язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.
- ФК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.
- ФК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

	<p>Система менеджменту якості. Програма переддипломної практики</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.08-01-2022
		Стор. 6 із 12	

- ФК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.
- ФК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.
- ФК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.
- ФК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.
- ФК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.
- ФК11. Вміння планувати і розробляти інноваційні проекти у сфері міжнародної економіки, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.
- ФК12. Здатність використовувати теоретичні положення і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови стійкого розвитку суспільства
- ФК13. Здатність використовувати сучасного інструментарію економетричного моделювання та синергетики для процесів аналізу і управління економічними об'єктами і процесами на глобальному, макро-, мезо- та макрорівнях
- ФК14. Здатність вибрати інструментальні засоби бізнес-аналітики для обліку міжнародних операцій та обробки значних масивів економічної інформації, зокрема відповідно до поставленого завдання, проаналізувати результати розрахунків і обґрунтувати отримані висновки
- ФК15. Здатність використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички при здійснюванні контрольно-аналітичних функцій при зовнішньоекономічній діяльності організації

6. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Обов'язки здобувачів вищої освіти, керівника практики від університету та від бази практики висвітлені у Розділі 4 Положення про організацію проходження практик здобувачів вищої освіти Національного авіаційного університету СМЯ НАУ П 03.01(20)-02-2021.

ЗВО може самостійно вибрати підприємство для проходження практики, виходячи із своїх професійних зацікавлень, теми дипломної роботи або згідно з раніше укладеним договором з підприємством. У цьому випадку ЗВО не пізніше, ніж за один місяць до початку практики надає на кафедру лист-заявку підприємства на прийняття його в один із економічних підрозділів підприємства для проходження практики за підписом директора (фінансового директора) та головного бухгалтера підприємства.

Лист-заявка розглядається керівником практики від університету, який враховує виробничо-господарські характеристики підприємства і приймає рішення щодо направлення ЗВО на базу практики або відмову.

ЗВО направляються на практику наказом ректора університету. На початку практики ЗВО проходять на підприємстві інструктаж з охорони праці (техніки безпеки, протипожежної безпеки та виробничої санітарії). На період проходження практики ЗВО працюють по встановленому на даному підприємстві трудовому розпорядку.

Учбово-методичне керівництво (контроль за проходженням практики) здійснюють викладачі кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки. Керівники практики від університету перевіряють якість роботи ЗВО, контролюючи хід практики шляхом перевірки

	Система менеджменту якості. Програма переддипломної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.08-01-2022
		Стор. 7 із 12	

виконання ЗВО робочого плану проходження практики, який складається індивідуально для кожного ЗВО.

Від підприємства, на якому ЗВО проходить практику, для оптимального та раціонального використання робочого часу, виділеного на виконання завдання практики, ЗВО призначається керівник практики - начальник, або його заступник, або провідний спеціаліст економічного підрозділу, який спрямовує і практично допомагає в роз'ясненні окремих економічних та питань організації роботи з виконання індивідуального завдання згідно з календарним планом проходження практики, спрямовує і керує ЗВО у його практичних дослідженнях.

7. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Тематичний план переддипломної практики узгоджується з тематикою дипломного проекту (роботи).

№ п/п	Тематика дипломних проектів (робіт)
1.	Цінова політика міжнародної франчайзингової діяльності підприємств
2.	Перспективність діяльності національних авіаперевізників на зовнішніх ринках
3.	Дослідження впливу іноземного капіталу на модернізацію вітчизняної економіки
4.	Дослідження формування зовнішнього боргу України
5.	Парадокси глобалізації міжнародної економіки
6.	Дослідження регіональних підсистем глобальної економіки
7.	Дослідження віртуалізації економічних відносин на міжнародних ринках
8.	Перспективи розвитку лоу-кост авіакомпаній на ринку України
9.	Дослідження збутової діяльності виробничого підприємства на зовнішніх ринках
10.	Дослідження стратегій діяльності ТНК
11.	Перспективи розвитку світового енергетичного ринку
12.	Розвиток авіаційної галузі в міжнародній економіці
13.	Проблеми фінансування виробничої інфраструктури аеропортів світу
14.	Світовий досвід злиття і поглинання підприємств
15.	Особливості управління персоналом ТНК
16.	Лізингова діяльність в умовах ринкової економіки країн Центрально-Східної Європи
17.	Аналіз моделей торгівлі консалтинговими послугами
18.	Стратегія управління міжнародною конкурентоспроможністю країни
19.	Стратегія управління міжнародним маркетингом
20.	Оцінка діяльності світових класичних авіакомпаній на ринку України
21.	Наслідки світової фінансової кризи в країнах з розвинутою економікою
22.	Дослідження ринку біржових товарів в контексті залучення інвестицій
23.	Діяльність низькобюджетних авіакомпаній на міжнародному ринку авіаційних перевезень пострадянських країн
24.	Дослідження основних тенденцій розвитку світового валютного ринку
25.	Дослідження електронних комерційних операцій підприємства - суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності

	Система менеджменту якості. Програма переддипломної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.08–01–2022
		Стор. 8 із 12	

8. ПІДСУМКИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Програмні результати навчання (далі – ПРН) яких повинен досягти ЗВО у результаті проходження переддипломної практики:

- ПРН1.Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.
- ПРН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.
- ПРН4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.
- ПРН5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності.
- ПРН6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.
- ПРН7.Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.
- ПРН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.
- ПРН9.Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.
- ПРН10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.
- ПРН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.
- ПРН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.
- ПРН13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.
- ПРН14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.
- ПРН15. Здатність проводити розрахунки, статистичний аналіз та оцінювання показників, що характеризують явища і процеси світової економіки.
- ПРН16. Здатність до управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства
- ПРН17. Здатність до формування знань і практичних навичок здійснення валютних операцій
- ПРН18. Здатність до систематичного вивчення та аналізу науково-технічної інформації, нормативної бази, вітчизняного й закордонного досвіду з організації та обліку міжнародних операцій
- ПРН19. Здатність до виявлення проблем організації та оподаткування міжнародних операцій та розробки відповідних рішень.

	Система менеджменту якості. Програма переддипломної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.08-01-2022
		Стор. 9 із 12	

9. ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

9.1. Рекомендована література

Базова література

9.1.1. Економічний аналіз [Текст] : навч.-метод. комплекс для студентів спец. 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" / уклад.: Дерун І. А., канд. екон. наук, асистент ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Екон. ф-т, Каф. обліку та аудиту. - Київ ; Харків : Олександр Савчук, 2020. - 119 с.

9.1.2. Глобальна економіка: практикум/ МОН України, Національний авіаційний ун-т ; Михальченко І. Г., уклад. – Київ: НАУ, 2019. – 48 с.

9.1.3. Економічний аналіз: теорія і практика [Текст] : навч.-метод. посіб. / А. В. Рибчук [та ін.]. - Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. - 219 с.

9.1.4. Глобальна економіка [Текст] : навч. посіб. / І. І. Вініченко [та ін.]. - Київ : ДКС центр, 2019. - 227 с..

9.1.5. Глобальна економіка [Текст] : навч. посіб. / Довгаль О. В. [та ін.]. - Івано-Франківськ : Супрун В. П. [вид.], 2019. - 261 с.

9.1.6. Міжнародні економічні відносини та національна економічна діяльність: сучасний стан, проблеми та тенденції розвитку [Текст] : колект. монографія / [Алексеева Т. І. та ін.]; Центр фінанс.-екон. наук. дослідж. - Полтава : Астроя, 2021.

9.1.7. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини [Текст] : навч. посіб. / Босак А. О. [та ін.]; Нац. ун-т "Львів. політехніка", Навч.-наук. ін-т економіки і менеджменту, Каф. менеджменту і міжнар. підприємництва. - 3-тє вид. - Львів : Міські інформаційні системи, 2021. - 354 с.

9.1.8. Міжнародна економіка в таблицях, схемах, формулах, задачах і прикладах [Текст] : навч. посіб. / [П. П. Гаврилко та ін.]; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Ужгород. торг.-екон. ін-т. - Львів : АТБ, 2019. - 257 с.

9.1.9. Світова економіка [Текст] = World economics : навч. посіб. / [В. М. Фомішина та ін. ; за ред. В. М. Фомішиної]. - Укр.-англомов. вид. - Одеса : Олді плюс, 2021. - 611 с.

Допоміжна література

9.1.10. Міжнародна економіка [Текст] = International economics : підручник / Є. В. Савельєв, І. Я. Зварич ; Тернопіл. нац. екон. ун-т. - 4-е вид., перероб. та допов. - Тернопіль : ТНЕУ, 2018. - 423 с.

9.1.11. Світова економіка [Текст] : підручник / [О. І. Шнирков та ін.]; за ред. д-ра екон. наук О. І. Шниркова, д-ра екон. наук В. І. Мазуренка, д-ра екон. наук О. І. Рогача ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Київський університет, 2018. - 607 с.

9.1.12. Сучасні проблеми та перспективи розвитку міжнародних економічних відносин і світового господарства [Текст] : матеріали XV Міжнар. наук.-практ. конф., 19-20 квіт. 2019 р. / [редкол.: Д. М. Васильківський та ін.]; Хмельниц. нац. ун-т [та ін.]. - Хмельницький ; Сатанів : ХНУ, 2019. - 256 с.

9.2. Інформаційні ресурси в інтернеті

9.2.1. Наукова бібліотека НАУ: <http://www.lib.nau.edu.ua>

9.2.2. <https://www.me.gov.ua/>

9.2.3. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

9.2.4. www.eu.org

9.2.5. www.ebdr.org

9.2.6. www.imf.org

9.2.7. www.un.org

9.2.8. www.worldbank.org

	Система менеджменту якості. Програма переддипломної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.08–01–2022
		Стор. 10 із 12	

10. ФОРМА ОЦІНЮВАННЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ЗГІДНО ПОЛОЖЕННЯ ПРО РСО

10.1. Оцінювання окремих видів виконаної ЗВО навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.10.1.

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

10.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються здобувачу, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

10.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих ЗВО за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

10.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS.

10.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та індивідуального навчального плану студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

10.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

Таблиця 10.1.

Оцінювання окремих видів роботи ЗВО
під час проходження переддипломної практики

Вид навчальної роботи	Мах кількість балів
Ознайомлення з програмою практики, складання та узгодження з керівником плану-графіку проходження практики, отримання індивідуального завдання	5
Проходження інструктажу з порядку проходження практики, з техніки безпеки, виробничої санітарії та протипожежної безпеки	5
Виконання робіт на базі практики та їх оцінка керівником від бази практики (характеристика)	15
Виконання тематичного плану проходження практики	25
Виконання індивідуального завдання	25
Своєчасне складання, подання, якісне оформлення та захист звіту з практики	25
Всього	100

	Система менеджменту якості. Програма переддипломної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.08-01-2022
		Стор. 12 із 12	

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				